

Sunny Boy neemt een zesde van alle koeien met 10.000 kg vet en eiwit voor zijn rekening

Tientonner nummer duizend meldt zich

Vijftien jaar na de instelling van het predicaat tientonner meldt zich de duizendste koe.

Wat valt op in de lange schare tientonniers?

Sunny Boy neemt het voortouw en de familie

Knoef is met dertien tientonniers hofleverancier.

tekst Inge van Drie

Steeds meer melk produceren de Nederlandse koeien in hun leven. De statistieken spreken wat dat betreft boekdelen. In het jongste mpr-jaar kraakten ze de grens van 30.000 kg melk.

Niet alleen het gemiddelde gaat omhoog, ook het aantal koeien met extra uithoudingsvermogen neemt toe. Het aantal honderdtonners is de 15.000 al ruim voorbij en recent passeerde de duizendste koe de grens van 10.000 kg vet en eiwit.

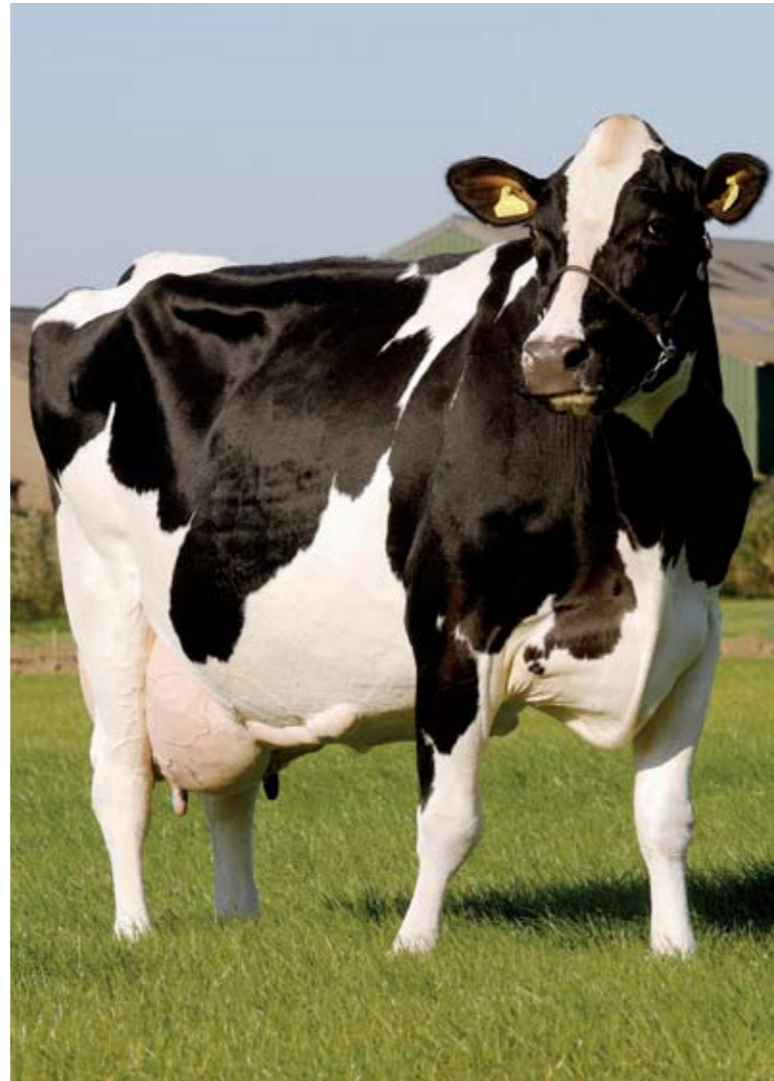
'Magische' grens

Even een duik in de geschiedenis. In 1994 besloot het NRS een nieuwe mijlpaal in te stellen voor levensproductie. De schare 100.000 kg-koeien groeide op dat moment zo snel – er waren er al ruim 1500 – dat een nieuw predicaat nodig was om echt exclusieve producties te onderscheiden. Het werd de 'magische' grens van 10.000 kg vet en eiwit.

Acht koeien kregen dat eerste jaar al het kersverse diploma. Voor twee koeien was dat een postuum eerbetoon: voor Minke (v. Blitsaerd Darwin) van Ger Ubachs uit Epen en voor Liesbeth (v. Penstate) van Teun Haarman uit Blokzijl. Tot die eerste lichting hoorden ook Kroontje 65 (v. Rocket) van de familie Michielsen uit het West-Brabantse Alphen – later nog een tijdlang de koe met de hoogste melkproductie aller tijden in Nederland – en de zuivere mrij-koe Nelly 10 (v. Jo's Gustaaf) van de gebroeders Evert en Aart Jochemsen uit Ede.

Na 1994 dijde het aantal tientonniers langzaam uit (tabel 1). Kwamen er de eerste jaren 10 tot 20 per jaar bij, in het jaar 1998 noteerde het NRS al 44 tientonniers. De term 'magisch' was niet meer zo van toepassing; kort voor kerst 1998 overschreed de honderdste koe de grens van 10.000 kg vet en eiwit.

In 2001 meldde zich nummer 250. Vier jaar later stond de teller al op 500. Sinds 2005 komen er jaarlijks meer dan honderd nieuwe tientonniers bij. In mei 2009 passeerde de duizendste koe de 10.000 kg vet en eiwit. Die eer is voor de inmiddels ruim vijftienjarige Rud Fortuna (v. Etazon Fortuna) van de familie Hutschemaekers uit het Limburgse Bocholtz

De snelste tientonner: Claudia 31 (v. Celsius)

Voor alle tientonniers een predicaat

Beeld 'Koe met kalf' voor eigenaren tientonniers

Tientonner Bonus Verona 2 (v. Blackstar) met ruim 170.000 kg melk

jaar	aantal	jaar	aantal
1994	8	2002	46
1995	12	2003	52
1996	12	2004	78
1997	21	2005	108
1998	44	2006	117
1999	56	2007	123
2000	52	2008	142
2001	66	2009	63

Tabel 1 – Aantal tientonniers per jaar tot en met mei

(zie kader op pagina 12). Zij produceerde in 4214 dagen 125.385 kg melk met 4,52% vet en 3,45% eiwit. De ruim 4200 dagen die Rud Fortuna nodig had om de tien ton te bereiken zijn voor een tientonner heel gemiddeld. De doorsnee tientonner is al flink op leeftijd bij het passeren van de grens van 10.000 kg vet en eiwit. Er zijn natuurlijk uitzonderingen. De snelste tientonniers tot nu toe waren Claudia 31 (v. Celsius) van Nico en Jolanda Scholman uit Linschoten en Hilda 28 (v. Sunny Boy) van Lambert en Ingrid Smits uit Coevorden. Zo gaf Claudia 31 – ze was nog maar net tien jaar oud – in 2557 dagen 119.923 kg melk met 4,63% vet en 3,73% eiwit, genoeg voor 10.000 kg vet en eiwit bij een daggemiddelde van 46,9 melk. Hilda deed daar nauwelijks voor onder. In 2603 dagen reikte ze tot 123.368 kg melk met 5471 kg vet en 4586 kg eiwit. Recent brak de Sunny Boydochter het Nederlandse levensproductierecord voor kilogrammen melk en voor kilogrammen vet en eiwit.

Dertien tientonniers Knoef

Iets van de exclusiviteit van het predicaat tientonner is zoek nu er al duizend de grens gepasseerd zijn. Toch blijft het een bijzondere prestatie. Er zijn nog altijd legio veehouders die geen koe naar de 10.000 kg vet en eiwit hebben gelooft.

Veruit de meeste tientonniers komen op naam van Jos en Ingrid Knoef uit Geesteren (tabel 2). Dertien in totaal prijken er achter de naam van de Overijsselse veelmelkers, die ook 37 honderdtonners op hun conto hebben.

Het geheim achter de hoge levensproductie van de koeien van Knoef? 'We fokken consequent op productie en acceptabele uiers en benen', vertelde Jos Knoef in 2004 in Veeteelt. 'Daardoor fok je op levensproductie en dat is de bedoeling. Alleen levensduur of duurzaamheid zegt niet zoveel. We letten daarom ook altijd op de inet, op de productie-index van de stier. Dat getal ken ik nog het beste.'

Achter de familie Knoef volgt de Breevierstal van Teun en Gerrit Haarman uit Blokzijl met zes tientonniers. Vijf daarvan passeerden al in de jaren negentig de grens van 10.000 kg vet en eiwit, waaronder be-

Tientonniers in Vlaanderen: 26 stuks

De Vlaamse lijst met tientonniers telt 26 koeien. Twee veehouders uit Vlaanderen hebben al twee koeien met 10.000 kg vet en eiwit. Bij Filip en Anja De Brabander uit Zomergem gaat het om Perle 66 (v. Felix) – met 11.652 kg vet en eiwit de koe met de meeste kilo's vet en eiwit ooit in Vlaanderen – en om Ida 40 (v. Top Secret).

Ook de naam van Bart Cocquyt uit Zwevezele komt twee keer voor, met Janneke van de Vosseput (v. F16 Rocket C) en Dons (v. Cubby). Dons is met bijna 160.000 kg melk de koe met de

hoogste levensproductie voor kilogrammen melk in Vlaanderen.

Aan vaderskant is er geen stier in het lijstje die eruit springt. In Vlaanderen passeerden drie F16 Rocket C-dochters de 10.000 kg vet en eiwit. Twee dochters van Red Mitchel slaagden ook in dat kunststukje.

Van de 26 tientonniers in Vlaanderen hebben er vijf een roodbonte vader. Er zijn ook vijf tientonniers met een onbekende afstamming.

kende koeien als Liesbeth (v. Penstate) en Breevier Valore (v. Valor). In 2006 volgde Breevier Wollie (v. Beverlake Harold).

Twee veehouders slaagden erin vijf koeien de grens van 10.000 kg vet en eiwit te laten passeren: Nico Scholman uit Linschoten en Jan Bouw uit Putten. Zeven veehouders kregen vier keer het predicaat voor een tientonner uitgereikt.

Sunny Boy voor Tops

Zoals er bedrijven zijn die uitblinken in aantallen tientonniers, zo zijn er ook stieren met veel dochters die de 10.000 kg vet en eiwit passeren. Sunny Boy neemt het voortouw (tabel 3). Van de duizend tien-

tonniers komen er 157 op zijn naam. Dat is omgerekend ongeveer één op de zes. Het eind lijkt voor de Nehlszoon nog niet in zicht. Nog bijna maandelijks melden zich nieuwe dochters met 10.000 kg vet en eiwit.

Dat is voor de nummer twee minder het geval. Tops leverde tot nu toe 130 tientonniers. Veel meer zullen dat er naar verwachting niet worden. De in 1977 geboren Tops behoort alweer tot de oudere generatie. Hij was wel de stier die vanaf het begin een stempel drukte op het tientonnerklassement. Toen het NRS eind ja-

ren negentig een lijst opmaakte van de eerste honderd tientonniers kwamen er al twaalf op naam van Tops.

Op flinke afstand van Sunny Boy en Tops staat op de derde plek F16 met 63 tientonniers, gevolgd door Very en Felix met achtereenvolgens 31 en 23 tientonniers.

In het lijstje met stieren met de meeste tientonniers prijken vooral zwartbontstieren. Triple Threat is met zeven tientonniers de hoogste roodfactorstier. Bij de roodbontstieren levert Pigeonwood met vijf stuks de meeste 10.000 kg-vet-en-eiwitkoeien, gevolgd door Red Mitchel (4) en Marty (3). Brownswissvererver Etazon Energy leverde ook drie tientonniers.

Zo langzamerhand melden zich ook dochters van een nieuwe lichte stieren in de lijst met tientonniers. Van Celsius bijvoorbeeld produceerden tot nu toe elf nakomelingen 10.000 kg vet en eiwit, van tijdgenoten Labelle en Jabot waren dat er respectievelijk zeven en zes. Van Delta Lava passeerden drie dochters de grens van 10.000 kg vet en eiwit. In 2009 meldden zich de eerste twee tientonniers van Eastland Cash. Voor de koppositie van Sunny Boy in de lijst van stieren met meeste tientonniers vormen zij voorlopig geen bedreiging. Sunny Boy kan zijn voor-sprong de komende jaren verder uitbouwen. |

Tabel 2 – Bedrijven met de meeste tientonniers

bedrijf	aantal tientonniers
mts. Knoef-Hendriksen, Geesteren (Ov.)	13
mts. Haarman, Blokzijl	6
J. Bouw, Putten	5
N. F. J. R. Scholman, Linschoten	5
mts. Grin-van Nes, Biddinghuizen	4
vof Groot Nieuwenhuijzen, Woudenberg	4
J. Noord, Peest	4
H. en J. en H. Prins-Kanis, Nijeveen	4
A. A. van Velzen, Meedhuizen	4
mts. W. en J. en R. W. de Vries, Sumar	4
mts. Winter-Schuiterd, Vriezenveen	4

Tabel 3 – Stieren met de meeste tientonniers

vader	aantal
Skalsumer Sunny Boy	157
Tops	130
F16 Rocket C	63
Kingway Elevation Very	31
F&G Acres Felix	23
Thonyma Gambler	17
Freebrook Sexation Amos	14
Flemingdale Achilles Superstar	12
Etazon Celsius	11
Keystone Ivan Silver	11
Paltzer Sexation Bert	11
Riehlholm Mutual	10
Steinmann	10
To-Mar Blackstar	10

Geen speciale behandeling voor duizendste tientonner

De duizendste koe die 10.000 kg vet en eiwit produceerde, is Rud Fortuna. Deze dochter van Etazon Fortuna (v. Carlin Mayer Caprie) is de tweede tientonner op het bedrijf van de familie Hutschemaekers uit het Limburgse Bocholtz.

De ruim vijftienjarige Rud passeerde de tien ton vet en eiwit in haar twaalfde lactatie. Ze produceerde in 4214 dagen 125.385 kg melk met 4,52% en 3,45%. 'Of ze direct als vaars al veel melk gaf, zou ik eigenlijk niet weten', vertelt Jan Hutschemaekers, die zijn tweede tientonner omschrijft als een diepe, niet al te grote koe. Een speciale behandeling krijgt Rud niet. 'Ze loopt gewoon tussen de andere koeien.'

De eerste 10.000 kg-vet-en-eiwitkoe van Hutschemaekers, de Topsdochter Marg T, haalde het predicaat van tientonner al in 2000.

Rud Fortuna: duizendste tientonner

